



SĂPTĂMÂNA TOLERANȚEI

PREVENIREA BULLYINGULUI

Acest toolkit este dedicat cadrelor didactice care contribuie activ la formarea de comunități educaționale sigure, în care copiii construiesc relații pozitive bazate pe toleranță.

Resursă dezvoltată de Salvați Copiii în cadrul programului Școli fără bullying



Salvați Copiii
Save the Children Romania



Toleranța este unul dintre pilonii fundamentali ai unei societăți sănătoase și a conviețuirii armonioase între oameni de culturi, etnii și perspective diferite.

Este o valoare esențială care ne învață să acceptăm și să respectăm diversitatea, chiar dacă nu înțelegem întotdeauna complet sau nu suntem de acord cu ea.

În acest toolkit, ne concentrăm pe importanța toleranței între copii, în special în ceea ce privește prevenirea bullyingului și violenței.

Învățând copiii să fie toleranți și să rezolve conflictele într-un mod pașnic, contribuim la construirea unui viitor mai bun, în care relațiile sănătoase și respectul reciproc sunt prioritare.

Săptămâna Toleranței între copii este o oportunitate de a pune în valoare aceste idei și de a încuraja schimbările pozitive în comunitățile educaționale.

Toleranța nu este doar o virtute individuală, ci și o piatră de temelie a unei societăți echitabile și armonioase. Ea promovează pacea, cooperarea și înțelegerea între oameni din medii diferite. Prin toleranță, avem ocazia să depășim stereotipurile și prejudecățile, să recunoaștem asemănările și diferențele noastre, și să construim lumea în care ne dorim să trăim.

O comunitate **TOLERANTĂ** previne excluderea și bullyingul.



Activitățile propuse în săptămâna toleranței

În timpul *Săptămânii Toleranței* ne propunem să construim punți între copii și adulți, să încurajăm dialogul deschis și să educăm cu privire la importanța respectului față de alții, indiferent de diferențele lor.

Această săptămână este un moment de reflecție și acțiune când ne unim forțele pentru a aduce schimbări pozitive în comunitatea educațională și pentru a construi un viitor mai bun, bazat pe toleranță și înțelegere reciprocă.

Cum puteți implica întreaga comunitate:

- Trimiteți părinților o scrisoare în care să explicați ce include săptămâna și cum pot sprijini de acasă.
- Implementați zilnic activitățile propuse de Salvați Copiii - sunt descrise mai jos.
- Imprimați postere, mesaje și alte decorațiuni - agățați-le în clasă.
- Lansați proiecte în care elevii să lucreze împreună, provocări creative, competiții legate de toleranță, în care copiii să-și exprime gândurile și ideile cu privire la prevenirea bullyingului și crearea unei comunități mai tolerante. Acestea pot include realizarea de desene, proiecte de artă, piese de teatru, sau chiar decorarea spațiului clasei, realizarea unei biblioteci a diversității/ toleranței.

Săptămâna Toleranței conține un set de activități zilnice care se pot organiza fie în cadrul Săptămânii Altfel fie în orice alt moment în care școala își propune să contribuie la îmbunătățirea climatului școlar.

Vă propunem o serie de 5 activități:

Activitatea 1. – ȘOARECELE ȘI PISICA - să pregătească grupul/clasa pentru subiectul bullying.

Activitatea 2. – CUVINTE CARE RĂNESC - să înțeleagă impactul emoțional al cuvintelor și să experimenteze puterea lor.

Activitatea 3. – SPUNE STOP - să exerseze și să descopere cel mai bun mod de a suna „STOP!”

Activitatea 4. – BALONUL - conștientizarea corpului și respectarea propriului spațiu și al celorlalți.

Activitatea 5. – HARTA AJUTORULUI - să identifice resurse utile în rețelele de elevi și adulți, atât în mediul formal cât și informal.





Adaptarea activităților

Pe măsură ce desfășurați activitățile, este esențial să observați atent comportamentul copiilor. Analizați dacă se bucură, dacă participă activ și dacă înțeleg scopul și desfășurarea acestora. Observați dacă sunt elevi care evită să participe sau se retrag de la anumite activități.

Ajustați complexitatea activităților și ritmul acestora la nivelurile de înțelegere și dezvoltare ale copiilor. Această adaptabilitate vă permite să vă personalizați abordarea în funcție de nevoile individuale ale copiilor din grup, asigurându-vă că fiecare copil se simte provocat și susținut.

Fiți un model și implicați-vă în activități împreună cu copiii. Fiți prezenți și disponibil pentru copii, de asemenea, oferiți complimente pentru comportamentele dezirabile pe care le remarcați.

Stabiliți un mediu deschis în care copiii se simt confortabil să împărtășească gândurile și întrebările lor. Încurajați copiii să ofere feedback și să-și exprime opiniile în legătură cu activitățile, astfel puteți obține indicii valoroase privind ceea ce funcționează și ceea ce ar putea fi îmbunătățit.

Activitatea 1 - ȘOARECELE ȘI PISICA

🕒 20 de minute

★ **OBIECTIVE**

- Să înțeleagă cum se simte să fi cel care vânează și cel care este vânat, într-un mod neamenințător.
- Să pregătească grupul/clasa pentru subiectul bullying.

✏️ **PREGĂTIRE**

Spațiu suficient în clasă pentru a te mișca liber.

⚙️ **PAS CU PAS**

- La început, fiecare stă într-un cerc. Explicați-le elevilor că aceasta va fi o activitate fizică, în care vor crea un labirint cu punți cu brațele lor, în timp ce doi elevi, care se vor oferi voluntari, vor juca leapșa în labirint.
- Cereți-le elevilor, care doresc să se ofere voluntari să joace rolurile vânătorului (pisica) și prăzii (șoarecele) să vină în față.
- Aliniați restul grupului în rânduri egale. Toată lumea din rânduri întinde brațele pentru a-și atinge vârful degetelor cu persoanele de lângă ei pentru a crea o punte sau stă cu mâinile pe lângă corp pentru a crea labirintul.
- Faceți un semn când să înceapă jocul. Pisica și șoarecele joacă leapșa, alergând printre perechile de elevi și pe sub punțile pe care aceștia le-au creat.
- Jocul continuă până când pisica prinde șoarecele sau durează o anumită perioadă de timp (un minut).



- Apoi, pisica poate alege elevi noi pentru a crea mai multe pisici (până la trei) pentru a vâna șoarecele.
- Dacă timpul o permite, pisica și șoarecele pot alege noi perechi de elevi să alerge și să se vâneze până când toată lumea a fost într-unul din roluri.

📌 DE REFLECTAT!

Înainte ca jocul să înceapă, cereți-le elevilor să fie conștienți de ce simt în fiecare situație și rol în timpul jocului. La sfârșitul jocului, puneți aceste întrebări pentru a începe discuția despre bullying:

- Cum v-ați simțit să fiți alergați prin labirint?
- Cum v-ați simțit să alergați pe cineva prin labirint?
- Cum v-ați simțit să fiți pereții străzilor și aleilor?
- Ce a reprezentat persoana care era alergată?
- Ce a reprezentat vânătorul?
- Ce au reprezentat pereții?
- Ați fost vreodată într-o situație care v-a făcut să vă simțiți astfel?

🔄 VARIAȚII

Copiii pot rămâne în cerc, iar șoarecele și pisica se pot alerga în afara cercului. Rolul participanților care formează cercul este să protejeze șoarecele permițându-i să intre în interiorul cercului. Pisica poate fi împiedicată să intre în interiorul cercului prin apropierea participanților, astfel încât să formeze o fortăreață în jurul șoarecelui.

Puteți introduce mai mulți copii în roluri de șoarece și pisică și le puteți propune să formeze echipe și strategii astfel încât să se susțină reciproc în cursă.

SFATURI

Ideea este să extragem cum se simte să fii izolat/exclus și țintă (să fii vânat - șoarece), și cum se simte să fii persoana care atacă pe altcineva (vânătorul - pisica) și cum se simte să fii observator (pereții & punțile).

Pereții și punțile reprezintă observatorii pasivi, elevii care văd bullyingul dar adesea se simt fără puterea de a face ceva legat de acesta pentru că sunt îngrijorați că li s-ar putea întâmpla și celor care se implică.

*Activitate adaptată din Pachetul de activități (2012), Disponibil online:
<https://staging.scouts.org.uk/documents/safeguarding/scouts-brochure.pdf>,
accesat: 6 iulie 2016.*

Activitatea 2 - CUVINTE CARE RĂNESC

 45 de minute

OBIECTIVE

- Să aibă sensibilitate și să înțeleagă impactul emoțional al cuvintelor.
- Să experimenteze puterea cuvintelor.

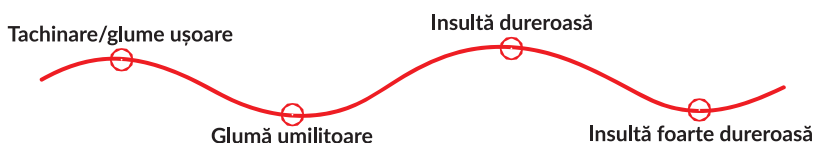
PREGĂTIRE

Frânghie sau bandă adezivă, bilețele care se lipesc/
Post-it-uri, pixuri.



⚙️ PAS CU PAS

- Oferiți foi care se lipesc și un pix fiecărui elev.
- Cereți-i fiecăruia să scrie comentariile abuzive și nepoliticoase sau poreclele ofensatoare pe care le-au auzit despre alți elevi pe foile care se lipesc (fără a indica nume).
- Puneți banda adezivă pe podea în clasă, marcând următoarea grilă-scară:



- Cereți-le elevilor să lipească foile lor pe scară, luând în considerare cel mai adecvat loc după părerea lor. Cereți-le să nu vorbească unul cu altul și să nu comenteze foile în timp ce fac acest lucru.
- Lăsați-i pe toți să se uite mai bine la scară. De obicei sunt cuvinte care se repetă, de obicei plasate în poziții diferite pe scară de diferiți elevi.

📌 DE REFLECTAT!

Atunci când toți elevii s-au așezat la loc, întrebați-i ce au observat la scară, în timp ce ghidați analiza lor și discuția cu următoarele întrebări:

1. Ați văzut anumite cuvinte în mai multe locuri pe scară?
2. De ce credeți că unii dintre voi au decis că un anumit cuvânt este mai puțin/ nu este ofensator, în timp ce alții îl consideră dureros sau umilitor?
3. Contează modul în care cuvântul a fost utilizat sau de către cine?
4. De ce folosesc oamenii astfel de cuvinte?

5. A provoca durere altora folosind astfel de cuvinte este o formă de bullying sau nu? De ce?
6. Întrebați-i pe toți dacă pot vedea vreo similitudine între cuvintele de pe foi. Există, spre exemplu, cuvinte legate de aspectul fizic, abilitățile mentale, etnie, sex, etc.
7. Există cuvinte care sunt folosite doar pentru fete și alte cuvinte doar pentru băieți?
8. În care grup sau temă se află cele mai ofensatoare cuvinte?
9. Ce categorie/temă a primit cele mai multe foi? Cum explicați acest lucru?

VARIAȚII

Copiii pot lucra mai întâi individual, fiecare să își deseneze pe o foaie scara și să noteze cuvinte jignitoare conform percepției personale. Ulterior, îi puteți ruga să formeze echipe de câte 2 și să discute despre cuvintele notate pe scară, explicând motivele ierarhizării lor.

Într-o etapă următoare perechile se pot uni câte 2, astfel încât să se formeze echipe de câte 4 copii în cadrul cărora să se discute despre scările personale, după care să se discute la nivel de clasă despre procesul de lucru în echipă.

SFATURI

Este important să se ia în considerare nu doar cuvintele, ci și modul în care sunt exprimate, intenția cu care este spus un cuvânt; tonul cu care este pronunțat; expresia feței – toate acestea influențează modul în care un anumit cuvânt va fi perceput ca pozitiv sau negativ (bun sau rău).

Activitate adaptată după „Programul de prevenire a bullyingului în școală”, Sofia, 2011, Gender Education, Research and Technologies Foundation (GERT).



Activitatea 3 – SPUNE STOP

🕒 45 de minute

★ **OBIECTIVE**

- Să exerseze și să descopere cel mai bun mod de a spune „STOP!”. Unii copii nu au realizat niciodată că a spune „STOP!” sau „NU” este o opțiune. Ceilalți nu știu că se pot stabili limite într-un mod pașnic, respectuos și puternic, fără să existe furie, ostilitate sau agresivitate.

✏️ **PREGĂTIRE**

Poate fi folosit orice spațiu.

⚙️ **PAS CU PAS**

- Rugați jumătate de grup să stea într-un rând, iar cealaltă jumătate să stea în fața lor, la o distanță de maxim 10 metri. Asigurați-vă că copiii stau unii în fața celorlalți în perechi.
- La auzul semnalului „START”, o jumătate merge spre cealaltă jumătate și perechile își dau mâna. Acum, ei știu exact care le este perechea. Apoi, copiii merg înapoi. Ulterior, cealaltă jumătate merge spre partenerii săi de pe partea cealaltă, însă se oprește într-un loc în care li se pare bine să se oprească.
- Una dintre jumătăți merge din nou spre partenerii din cealaltă parte. Acum, partenerul este foarte atent și spune clar „STOP” în care consideră că oprirea este necesară. Cel care merge trebuie să se oprească. Apoi este din nou rândul celeilalte jumătăți. În cele din urmă, ei repetă

activitatea, însă acum copilul care merge spre cealaltă persoană se oprește numai atunci când „simte”. Cu alte cuvinte: numai dacă „STOP” se aude suficient de clar și convingător.

DE REFLECTAT!

Atunci când toți elevii s-au așezat la loc, întrebați-i ce au observat la colegii lor/la ei și discuția cu următoarele întrebări:

1. De ce v-ați oprit acolo?
2. Ce simțiți?
3. Unde te-ai simțit așa?
4. De ce folosesc oamenii astfel de cuvinte?

VARIAȚII

Copiii pot transmite către coechipieri semnalul de „STOP” folosind limbajul non-verbal (gesturi cu mâna, de ex.). Cuvântul „STOP” poate fi scris pe hârtii colorate, iar copiii să le ridice în momentul în care simt că ceilalți trebuie să se oprească.

SFATURI

Este important să fiți atenți la copiii care spun „STOP” într-un mod clar. Un copil care face bine exercițiul poate realiza demonstrația. Subliniați importanța posturii, contactului vizual și utilizarea vocii.

Activitate adaptată din Game Book TeamUP - Metodologie de intervenție psihosocială de grup, bazată pe mișcare, care încurajează învățarea prin acțiune și joacă.



Activitatea 4 - BALONUL

🕒 20-30 de minute

★ **OBIECTIVE**

- Această activitate este despre conștientizarea corpului, și respectarea propriului spațiu și a celorlalți.

✏️ **PREGĂTIRE**

Poate fi folosit orice spațiu.

Unul sau mai multe baloane umflate și cretă pentru marcarea terenului de joacă.

⚙️ **PAS CU PAS**

- Creați grupuri de șase și rugați copiii să stea în picioare sau așezați în cerc sau să aleagă un loc din clasă.
- Ridicați baloanele în aer.
- Împreună copiii trebuie să se asigure că baloanele rămân în aer.

🚦 **REGULI:**

Baloanele nu trebuie să atingă solul.

1. Se pot atinge baloanele în diferite moduri: cu forța, încet, cu o lovitură sau printr-o atingere ușoară.
2. Se pot utiliza diferite părți ale corpului pentru a atinge baloanele.

🚩 **DE REFLECTAT!**

Încurajați copiii să pună întrebări deschise pentru a stimula discuții mai profunde. De exemplu, „Cum te-ai simți dacă ai

vedea pe cineva fiind hărțuit?”. Subliniați rolul toleranței și al comunicării deschise în prevenirea hărțuirii.

VARIAȚII

Puteți provoca echipele de copii să se deplaseze pe un anumit traseu în timp ce țin balonul în aer, folosindu-și doar anumite părți ale corpului.

SFATURI

Stabiliți un număr de runde și un timp limitat pentru fiecare rundă pentru a menține jocul dinamic și pentru a oferi șansa tuturor să participe.

Este important să fiți atent la interacțiunile dintre copiii. Dacă apar situații în care balonul este aruncat prea tare sau există o „coliziune” accidentală, utilizați aceste momente pentru a discuta despre modurile pașnice de rezolvare a conflictelor.

Activitate adaptată din Game Book TeamUP - Metodologie de intervenție psihosocială de grup, bazată pe mișcare, care încurajează învățarea prin acțiune și joacă.

Activitatea 5 - HARTA AJUTORULUI

 20-30 de minute

OBIECTIVE

- Să identifice resurse utile în rețelele de elevi și adulți, atât în mediul formal cât și informal.
- Să sporească nivelul de conștientizare și comportamentele de căutare a ajutorului în situațiile problemă.



PREGĂTIRE

Hârtie de flipchart, coli de hârtie și creioane/pixuri.

PAS CU PAS

- Oferiți fiecărui elev o coală de hârtie și cereți-le să se deseneze pe sine (elevii mai mici) sau să-și scrie numele în mijloc.
- Încurajați-i să se gândească la toate persoanele, grupurile sau serviciile/ organizațiile diferite la care s-ar duce/pe care le-ar contacta într-o situație dificilă. Menționați și resursele ca Internetul (chat-uri, helplines etc.).
- Cereți-le să deseneze linii de la numele lor la capătul cărora vor scrie numele persoanei/ grupului/serviciului unde pot cere ajutor și sprijin. Cereți-le să scrie orice le vine în minte.
- Drept rezultat, fiecare elev va fi creat o hartă a ajutorului care arată ca un păianjen.
- După aceea, cereți-le elevilor să formeze perechi și să discute hărțile cu un coleg.
- La final, cereți perechilor să-și prezinte hărțile, desenând pe o hârtie de flipchart o hartă comună a ajutorului pentru întreaga clasă, adăugând toate ideile noi și resursele utile.
- Atașați harta ajutorului într-un loc vizibil în clasă și faceți referire la ea în situațiile dificile.

DE REFLECTAT!

- Gândiți-vă la altcineva care v-ar putea ajuta.
- Ce credeți că se va întâmpla dacă vorbiți cu (alegeți din rețelele de pe hartă) despre situația dificilă/problema? Care ar putea fi reacția lor?
- Ce ați face dacă un alt elev v-ar cere ajutorul?
- Cum puteți contribui la rezolvarea problemei sale?
- Există diferențe între persoanele identificate la care fetele și băieții se vor duce pentru ajutor? De ce credeți că este așa?

VARIAȚII

Desfășurați mici scenarii în clasă pentru a le oferi elevilor exemple practice despre momentele când ar putea avea nevoie de ajutor și cum să ceară acest ajutor.

De asemenea, pentru copiii mai mari se pot organiza dezbateri în clasă cu privire la importanța de a avea acces la surse de sprijin și la modul în care acestea contribuie la crearea unui mediu școlar sigur.

SFATURI

- Fiți atenți că uneori elevii se poate să nu se simtă confortabil să se ducă la un adult (părinți, membri ai familiei și profesori) ca resurse utile, dacă se simt jenați sau dacă le este frică să nu fie acuzați că nu au acționat corespunzător într-o situație dificilă.



- Discutați cu copiii despre modul în care persoanele/ grupurile/organizațiile/ instituțiile pot ajuta în diverse situații. (ex. părinții, semenii, profesorii, doctorii, poliția, liniile de telefon, psihologii școlari, rudele, etc.)
- Încurajați copiii să caute ajutor și să nu se simtă singuri în problemele lor. Promovați comportamentele de căutare a ajutorului ca un punct forte și nu ca un semn de slăbiciune personală.

Activitate adaptată după „Linka detskej istoty” (LDI) (www.ldi.sk) de la Michele Elliott și Jane Kilpatrick: Stop bullying / Zastavme šikanovanie.



CONCLUZII

Săptămâna Toleranței este o ocazie specială în care ne putem uni pentru a promova valorile esențiale ale **toleranței, respectului și acceptării reciproce**. Prin intermediul acestui toolkit și activităților propuse, ne propunem să evidențiem că toleranța reprezintă fundamentul pentru construirea relațiilor armonioase și pentru prevenirea bullyingului și a violenței în mediul în care ne aflăm. În timpul acestei săptămâni se pot crea legături mai puternice între copii, părinți și profesori, se poate explora importanța comunicării deschise și înțelegerea cu privire la ideea că diversitatea este un aspect valoros al comunității educaționale.

Pe măsură ce *Săptămâna Toleranței* se încheie, să nu uităm că aceste valori trebuie să fie parte integrantă în viața de zi cu zi. Continuând să promovăm toleranța și respectul putem contribui la crearea unui mediu mai sigur și mai prietenos pentru toți.

Fiecare acțiune mică pe care o întreprindem în favoarea toleranței contează și poate face o diferență. Să ne păstrăm angajamentul și să lucrăm împreună pentru a construi un viitor mai luminos, bazat pe înțelegere și acceptare.

Informează-te despre bullying pe scolifarabullying.ro.

De 33 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copiilor din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul superior al copilului. În trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg.

În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. În cei 33 de ani de activitate, peste 3.369.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.



Salvați Copiii
Save the Children Romania

Secretariatul General

Intr. Ștefan Furtună nr. 3, 010899
sector 1, București, România

telefon: +40 21 316 61 76

e-mail: secretariat@salvaticopiii.ro

website: www.salvaticopiii.ro